

מתחברים לתורה ויהדות

שלום לעם

לנוער ישראל

אפאיר את פאלמ

פרשת תצווה, י"א באדר א' תשע"ט | 16 בפברואר 2019 864

על פני המים <
מבט אל החיים

העלון מוקדש לכבוד חתן בר המצווה **רותם אזולאי** נ"י

מבט אל החיים

על פני המים

שמחה פשיטיק

החוף שהיה הומה בדרך כלל היה שקט באותו בוקר. דייגו עמד על שפת החוף, עסוק בהתארגנות אחרונה בטרם יקפוץ אל המים לשחייה היומית שלו. כשהחל לצעוד על החול לכיוון המים, הופיע מאחוריו כריס, נער בעל פיגור שכלי, והחל משוחח עמו: "איך זה לשחות בים?" "שאל. "כיף", השיב דייגו בקוצר רוח. מצב רוחו לא היה משופר באותה שעה, ידיו ורגליו כבר ביקשו לנוע בקצב השחייה, ונער טרדן שבא עם שאלות - לא היה הדבר שהתאים לו באותו רגע. "איך אתה יודע לשחות?" לא הרפה כריס. "יודע כי למדתי" ענה לו דייגו, כשחוסר סבלנות נשמע בקולו. "כמה שנים אתה כבר שוחה?" המשך הנער לחקור. כאן כבר התרגו דייגו: "עשה לי טובה ולך הביתה! אין לי כוח לשאלות שלך!" פניו של כריס התעטפו בעלבון, הוא הסתובב ונמלט מהחוף בריצה צולעת.

כבר מגיל צעיר אהב דייגו את הים. אביו היה לוקח אותו לעתים תכופות אל החוף והיה מלמד אותו טכניקות שונות בשחייה, עד שרכש את הידע והמיומנות והפך לשחיין מקצועי. כשגדל, רכש לו בית סמוך לשפת הים ומדי בוקר יצא אל החוף ונכנס אל המים, לשחייה בת חצי שעה, כמובן הרבה לפני שיצא לסדר יומו ולעיסוקיו. למעט ימים בהם מזג האוויר היה קיצוני ומסוכן לשחייה, לא ויתר דייגו על שעת הרוגע שלו. השחייה העניקה לו הרפיה יומית, יחד עם מנת בריאות וחיזוק שרירי הגוף.

ביום המחרת היה דייגו עליז, ופיו פיזם זמר עם ידוע. הוא חלץ את נעליו והתכוון להיכנס אל הים, אלא שאז הופיע שוב כריס, הנער האומלל: "בוקר

טוב, דייגו!" קרא לעברו. "בוקר אור, כריס!" החזיר לו דייגו קריאה. "היום אתה לא כועס עלי?" "אף שאל כריס בחשש. "פעם אני לא כועס עליך", הסביר לו דייגו, "אלא שלפעמים אני מדוכדך ועצבני ולא פנוי לשמוע שאלות של אנשים. חוץ מזה, לא תמיד יש לי זמן. העבודה מחכה ואסור לי

לאחר...". הוא פסע לכיוון המים, כשנשמע קולו של כריס: "תלמד אותי לשחות, בבקשה". כל העליצות של דייגו נמוגה והתנדפה. כשחיין מעולה, קשה היה לו לרדת לרמתו של הנער הפגוע שכלית, ומלבד זאת, הוא לא חפץ לבזבז את הזמן הקצוב שעומד לרשותו, במסירת שיעורים לנערים, אפילו יהיו בריאים וחכמים. "לא היום, כריס. בפעם אחרת. עכשיו תלך, כי אני רוצה לשחות בשקט". חיך כריס ואמר: "אני אלך רק אם תלמד אותי לשחות". הבין דייגו שלא נותרה לו ברירה, ואם הוא רוצה להיפטר מהמטרד עליו להסביר לכריס את רזי המקצוע. הוא הראה לו מספר תנועות בסיסיות בשחייה, וכריס חזר אחריו, עודו עומד ביבשה. "זה מספיק להיום", נשף דייגו ברוגז כעבור רבע שעה. ועוד לפני שהספיק הנער המסכן לומר מילה, כבר פצח בריצה אל עבר המים העמוקים.

אם חשב שהתפטר מן הנער - הרי טעה. בבוקר למחרת, כשהגיע אל החוף, כבר המתין לו שם כריס ובעיניו תחנונים. "תלמד אותי עוד קצת לשחות", ביקש. נכמרו רחמיו של דייגו על הנער הפגוע והוא החליט ללמד אותו את כל הנצרך, מאלף ועד ת"ו. בימים הקרובים הם נפגשו בתדירות גבוהה, כשדייגו מסביר לכריס בסבלנות מרובה את אופן הנעת הידיים והרגליים,

את תנועות הראש וצורת הנשימה; הכול. במשך חודשים ארוכים העביר לו את כל הידע שהיה ברשותו, כולל כל סוגי השחייה למיניהם. כעבור כחצי שנה - ידע כריס לשחות היטב. כשהשיעורים הפרטיים הסתיימו, חגגו השניים יחדיו, והמבט המאושר שעמד על פניו הזורחות של כריס - היה עבור דייגו התשלום הטוב ביותר. דרכיהם נפרדו, ורק מדי פעם היו נפגשים לשחייה בים הפתוח, ואף עורכים ביניהם תחרות.

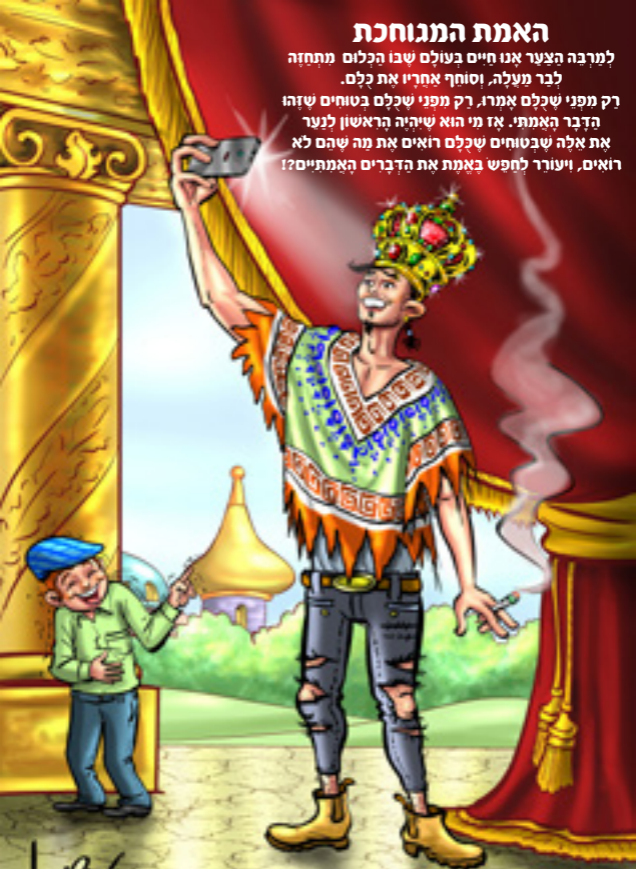
בוקר אחד, רגיל וסתמי כמו כל הבקרים שקדמו לו, יצא דייגו אל החוף והתחיל שוחה להנאתו. ואז התחלחל - - - מולו, במרחק של כמאתיים מטרים, בצבץ מתוך המים זנבו של כריש ענק! קצב פעימות לבו הואץ בן רגע, והוא החל חותר במהירות אל הכיוון הנגדי. למרות שהיה שחיין מצטיין, ידע דייגו שהכריש ישיג אותו תוך זמן קצר. הוא שלח את ידו אל חגורתו, לשלוף סכין שנועדה למקרים כאלו, אך גילה לחרדתו כי שכח אותה על החוף. שוב הביט לאחור - המרחק בינו ובין הכריש הצטמצם. הוא כבר החל להיפרד בלבו מכל אהוביו, כשלפתע הגיח מולו מישהו, כשהוא שוחה אל הכיוון ממנו בא הכריש. "היזהר!" צעק לעברו דייגו. "יש שם כריש!" אך האיש לא התרשם והמשיך לשחות לעבר הכריש. דייגו הביט לאחור - הכריש היה ממש מאחוריו... הוא הביט בפעם האחרונה אל השמש הזורחת, עצם את עיניו וציפה לגרוע מכל... לפתע שמע קול: "אתה יכול לפקוח את העיניים, דייגו". הוא אכן פקח את עיניו ונדהם: כריס שחה לצדו, סכין מוכתמת בדם בידו האחת, וידו השנייה מונחת בחיבה על כתפו. "כריס! הצלת את חיי!" צהל דייגו. "לא", חייך כריס, "אתה הוא זה שהצלת את חיי כשהענקת לי משמעות והנאה!"

*

אל לנו לזלזל באף אדם, יהיה אשר יהיה, כי לעולם אין לדעת מנין תבוא ישועתנו ומתי נזדקק לעזרתו. ואם היטבנו עם מישהו, נזכה שיתקיים בנו מאמר החכם מכל אדם: "שלח לחמך על פני המים, כי ברוב הימים תמצאנה". ■

האמת המגוחכת

למרבה הצער אנו חיים בעולם שבו הכלום מתחזה לבר מעלה, וסוּחף אחריו את כלם. רק מפני שכלם אמרו, רק מפני שכלם בטוחים שזה הדבר האמתי. אז מי הוא שיהיה הראשון לנער את אלה שבטוחים שכלם רואים את מה שהם לא רואים, ויעורר לחפש באמת את הדברים האמתיים!?

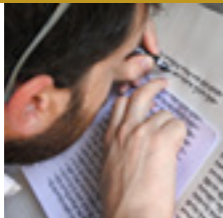
יחזקאל ספקטור

סיפור לשבת

שכרה של מצווה

אריק סגל

בית הכנסת הוותיק 'אורות דוד' של הקהילה היהודית, היה בית כנסת שעמד על תילו כבר מעל מאה שנה. זרם המתפללים במשך השנים התדלדל, אבל צעירים שהגיעו במהלך השנים האחרונות הפיחו בו רוח חיים. מונו מחדש גבאים צעירים ונמרצים שאחת הפעולות הראשונות שביצעו, היה שיפוץ מקיף של בית הכנסת, רכישת בימה וספרים חדשים. לאחר שנאסף סכום כסף נכבד מקרב אנשי הקהילה לעניין, החל השיפוץ המתוכנן. אלא שאז העלו מספר מתפללים טענה נכונה: בית הכנסת הוותיק החזיק ברשותו ספר תורה אחד ישן שבו קראו בשבתות, ראשי חדשים וחגים. ספר התורה הוכנס לבית הכנסת עוד בזמנם של ראשוני המתפללים ואם הולכים לשפץ את בית הכנסת, הרי שחובה לתקן ולהגיה את ספר התורה הקיים.

ההצעה התקבלה על כלל המתפללים והם הזמינו סופר מומחה ובקשו ממנו שיבדוק את הספר בהקדם. הסופר יהודי ירא שמים, סרק את הספר ביסודיות וגילה במהירות שמצבו אינו טוב, יש לבצע בספר תיקונים רבים כדי להחזיר אותו למצב מהודר. הוא הודיע לגבאים שלפי הערכתו התיקון יעלה בסביבות ה-20 אלף שקלים והגבאים נדהמו ואמרו לסופר באופן גלוי שכספי התרומות שבידם אזלו לאחר בניית הבימה וקניית הספרים החדשים, הם תכננו 'לגרד' מהשאריות שבידם עד 2,000 שקלים לכל היותר עבור התיקון. הסופר משך בכתפיו ונפרד לשלום מהגבאים.

הימים חלפו ומצפונו של הסופר שהיה ירא שמים ייסר אותו: האם בגללו יותר בית הכנסת ללא ספר תורה מהודר? האם בשל ההתעקשות על

המחיר תקרא הקהילה בספר תורה הנדרש לתיקון? הסופר פנה לחבר טוב שהיה מומחה בתחום והציע לו עסקה שאינה כדאית מבחינה כלכלית, אך משתלמת מבחינה רוחנית: "אנחנו נגיה ונתקן את ספר התורה חینם אין כסף, כתרומה שלנו לקהילה הוותיקה שעלולה להיוותר ללא ספר תורה מהודר". ידידו של הסופר, שהיה גם אדם ירא שמים נענה לפניית ידידו והשנים נסעו לבית הכנסת ופגשו שוב את הגבאים המופתעים: "החלטנו להעניק לכם שירות תיקונים והגהה ללא תמורה", בישרו הסופרים לאנשי הקהילה המאושרים, ונטלו עמם את הספר.

במהלך הדרך חזרה לביתם, החלו השניים בנסיעה אלא שהכביש היה חסום עקב מפגע בטיחותי. הם ניסו לעלות על כביש עוקף כדי להגיע לאזור שאליו הם מיועדים, אלא שהדרך החלה להסתבך, הכביש העוקף לא נמצא והם מצאו את עצמם במקום שבו לא היו מעולם. השביל התפתל לאורך גבעה

והשניים המשיכו עד שהם מצאו את עצמם בכניסה לבית קברות נוצרי ונפגשו במספר אנשים שהיו עסוקים בקבורה של נפטר. הם החלו בסיבוב פרסה אלא שאז הגיע מאחוריהם בדהרה רכב ביטחון שחסם את דרכם. שני גברים במדים יצאו מהרכב וביקשו מהם את תעודות הזהות שלהם ואת פרטיהם. הסופרים המבוהלים הסבירו למאבטחים כי הם נקלעו לאזור בטעות, וכי הם בכלל יהודים, אך הללו דרשו מהם שוב את הפרטים, בלית ברירה הגישו השנים את מסמכיהם והמאבטחים שחררו אותם לדרכם.

לאחר שעה קלה מצאו השנים סוף סוף את הכביש המוביל לשכונתם והגיעו לביתם. כבר באותו ערב החלו בתיקוננו של הספר אותו סיימו עוד באותו שבוע. שבועיים נוספים חלפו ולביתם הגיע מכתב מעורך דין. הסופרים שפתחו את המכתב נדהמו לגלות הודעה המבשרת להם שזכו בסכום של עשרים אלף שקלים לכל אחד. להודעה נלווה מכתב ענייני מעורך הדין, בו נכתב שבאותה שעה שנקלעו לבית הקברות הנוצרי התקיימה לווייה של אדם עשיר מאד עירי וחסר משפחה שהורה בצוואתו שכל מי שישתתף בהלווייתו יזכה בנתח מירושתו. הסכום שחולק למשתתפים כאמור, עמד על 20 אלף שקלים לכל איש. כך בדרך מופלאה, קיבלו הסופרים שעמלו על תיקון ספר התורה את שכרם באופן כפול ממה שחשבו עליו...

סיפור אמיתי זה, מלמד אותנו מהי כוחה של מצווה גם אם לא תמיד מסוגלים אנו להבחין בכך במציאות. המעשה הטוב של שני הסופרים הניב להם שכר רוחני שאינו נראה בעיניים גשמיות, אך במקרה שלהם זכו הם גם לשכר גשמי כשהם מבינים כי בכך גמלה להם ההשגחה על ההקרבה.

פרשת תצווה עוסקת כל כולה בקידוש החומר ובהבנה שלא רק מה שנתפס בעיניים גשמיות אכן קיים. כך למשל, בגדי הכהן הגדול שטמנו בחובם סודות גדולים, הציץ הקדוש, אבני החושן ששימשו גם כאורים ותומים, הדלקת המנורה. כלים ובגדים אלו לכאורה עשויים היו מחומר דומם - רגיל ופשוט, תכלת, רקמה, זהב ואבנים אך השפעתם הרוחנית על עולמנו גדולה

■ לאין ערוך ...

סיפור צעיר

בגדי המלך החדשים

היה פעם מלך שֶהיה מאהב בבגדים. זה היה הרבה יותר מתחביב, זו הייתה ממש אהבה. הוא אהב אותם ארכים וקצרים, רחבים וצרים, חלקים ומקשקשים. הוא אהב את כל סוגי הבדים, לכלם הייתה לו אהבה ענקית. רק אמרת בגדים, ועיניו ברקו. הוא היה תמיד הראשון לשמע על הצעקה האחרונה, והוא בדרך כלל גם היה הראשון שצעק אותה מבגדיו.

המלך הפך את ענין הבגוד לנושא ממלכתו בעל חשיבות עליונה. הוא ראה בכך אות ליצוגיות, לכבוד, להוד ולהדר בית המלוכה. בארמון הקצה אגף מיוחד לכל עניני הבגוד והתלבשות. באגף כהנו שלל שרים נפוחים מחשיבות: שר לעניני כובעים, שר לעניני מעילים, שר לעניני גלימות, שר לעניני מכנסים, שר לעניני גרבים. והחשוב מכלם בעיני המלך היה דוקא השר לעניני נעלים. משום מה, אותו אהב המלך יותר מכלם.

גם הנתנים אהבו אותו, את המלך פמובן, הם אהבו לראות אותו ססגוני ומחייט, אפנתו וחדיש. הם ראו בו מודל ראוי לחקוי, ובדרך כלל היו רצים גם הם להזמין אצל החייטים ואצל התופרות את הבגד שהוא שלבש המלך. אתמול או שלשום, ביום חמישי או ביום ראשון. והחייטים היו מעדפנים, אגף האפנה בארמון הוציא מדי חדש קטלוג מהדר שבו הופיעו תמונות המלך בסדר ימי החדש והשבוע, חלוקה לפי שעות ולפי ארועים, לפי צבעים ולפי בדים.

יום אחד התפשטה השמועה בעיר על שני חייטים ממחים שהגיעו להתגורר בפירה. השמועות אמרו שהם ממחים, מקצוענים, זריזים ובעלי ידי זהב.

ואז נפרשה הרשת: השמועה פשטה במהירות בין חובבי האפנה בעיר, וכאלה היו שם הרבה, השמועה דברה על בד חדש שהביאו אתם החיטים, בד מפעים ביפיו ובאיכותו, ומעל לכל - משקלו, הוא פשוט שוקל כלום. התגשמות החלום האנושי, ללכת עם ולהרגיש בלי. פשוט ללבש ולהנות.

אבל את הבד הזה, כף אמרו השמועות ששתלו החיטים, את הבד הזה לא יוכלו לראות הטפשים. כה דק הוא ועדין, כה רגיש ואיכותי, רק אנשים חכמים יכולים לראות אותו. אחרים פשוט לא יבחינו בו, כאלו הוא איננו. הם פמובן וכו להזמנה לארמון המלך, הם פגשו את שר הגלימות ואת שר המכנסים, את שר החלצות ואת שר הגרבים. הם הגישו הצעת מחיר, הכינו תרשימים, הציגו לוח זמנים, וכשהכל סכם הזמנו למדד את המלך.

הם מדדו והציגו את הגזרה, טענו שיפה יהיה להוסיף חפתיים, להרחיב במתנים, ולהגדיל את שטח שפולי הגלימה. יהיה גם יפה, כף אמרו, אם החלצה תהיה בלי כפתורים, אם המלך פשוט ישרף אותה בשרוכים. ולמכנס יכינו חגורה מיחדת, גם היא מאותו בד, שפכור טפשים לא יכולים לראות.

המלך הקצה להם אולם מיחד, שם יוכלו לתפור ולהכין את הבגדים מהבד המיחד, הוא צנה על השרים לעזר לחיטים ככל יכלתם, להקצות להם כח עזר ומשאבים ככל שידרש. החיטים עבדו קשה, הם מדדו וגזרו, תפרו וגהצו. הם ישבו סביב מכונות התפירה עסוקים בתפירת הבגדים מהבד המיחד. והשרים הציצו מדי פעם פנימה, כל אחד בשקט, מביטים אל הפלא הבולתי מובן, איך הם גוזרים ותופרים בלי שאף אחד יראה את הבד.

וכשהגיע היום הגדול, והסמון האחרון הופיע על הטבלה הגדולה, הזמן המלך למדידה אחרונה, מי יודע אולי ירצה תקון פה ותקון שם, אולי להוסיף מכפלת או להוריד, לקצר או להאריך.

נכנס המלך, ובארשת חשיבות הושיט את ידו והורה לחיטים להלביש את החלצה, להעלות את הגלימה, לעזר לו עם המכנס, וגם את הגרבים, אחר

כָּן הוֹרָה לָהֶם לְחַבֵּשׁ אֶת הַכּוֹבַע.

הַצִּיץ הַמֶּלֶךְ בַּמְרָאָה הַגְּדוֹלָה וּקְצַת נִבְהַל. הוּא רָאָה אֶת עֲצָמוֹ עִרֹם. אָבַל כָּלָם מִסְכִּיב שְׁתַּקּוּ, וְהוּא חָשַׁב לְעֲצָמוֹ שְׁבֻדָּאִי אִם אֵינוֹ מִבְּחִין בְּבַד הַמִּיחָד, בְּוֹדָאִי טַפֵּשׁ הוּא, וְאֶסוּר שְׂאָף אֶחָד יַדַּע, פֶּן תִּתְרַחַשׁ מִהֶפְכָּה.

הוּא הִסְתּוֹבֵב מִחֲנֶיךָ אֶל שְׁרִי הַהֵמוּמִים מוּל מַעְרוּמֵי וְשָׂאֵל: "נָה, אֵיךְ?!"
"מִקְסִים!" - קִפֵּץ שַׂר הַגָּרָב.

מִדְּהִים! - הַצִּטְרָפוֹ שְׂאָר הַשְּׂרִים לְהִלֵּל אֶת הַבְּגָדִים, מְסַרְבִּים לְהִרְאוֹת טַפְשִׁים.

וְהַמֶּלֶךְ הַגְּדִילָה לַעֲשׂוֹת, כְּשִׁטְעָנָה שֶׁהַגְּלִימָה אֲרָכָה מְדִי, וְאוּלַי פְּדָאִי לְקַצֵּר, וְגַם לְשִׁרְוֹלַי הַחֲלָצָה אוּלַי פְּדָאִי לְהוֹסִיף שׁוֹבֵל שֶׁל בַּד שְׁיַעֲשֶׂה אֶת הַחֲלָצָה לְמַלְכוּתִית יוֹתֵר. בְּכָל זֹאת, הֵן זֶהוּ הַבְּגָד שֶׁהַמֶּלֶךְ יוֹפִיעַ בּוֹ לְחַגִּיגוֹת יוֹם הַלְדָתוֹ הַשְּׂשִׁים, הוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת הֶרְבֵּה יוֹתֵר...

בְּיוֹם הַהֲלָדָת כְּשֶׁהַמֶּלֶךְ הַצִּיג אֶת רַגְלוֹ עַל הַשְּׂטִיחַ הָאָדָם, שְׂרָרָה בְּקֶהֱלָ שְׁתִּיקָה רְמָה. כָּלָם סָרְבוּ לְהִרְאוֹת טַפְשִׁים, אֶף אֶחָד לֹא רָצָה לְהִיּוֹת זֶה שְׂאִינוֹ מִבְּחִין בְּבַד הַמִּיחָד, וְכָלָם שְׁתַּקּוּ, נְבוֹכִים, מִבִּיטִים בְּבוֹשָׁה עַל בְּגָדֵי הַמֶּלֶךְ הַחֲדָשִׁים. וְרַק יֶלֶד אֶחָד קָטָן לֹא יָכַל הָיָה לְהִתְאַפֵּק וְשָׂאֵג: הַמֶּלֶךְ הוּא עִרֹם!

רַק אֲנַחְנוּ עַדִּין מְחַפְּשִׁים אֶת הַיֶּלֶד הַקָּטָן שְׁיִגְלָה לְכָלָם אֶת מַה שֶּׁהֵם מִפְּחָדִים לוֹמֵר, שְׂמָא יִרְאוּ טַפְשִׁים. לְמַרְבֵּה הַצֵּעַר אָנוּ חַיִּים בְּעוֹלָם שְׁבוּ הַפְּלוּם לּוֹבֵשׁ אֲצִטְלָה מְלְכוּתִית, הוּא מִתְחַזֵּה לְבָר מַעֲלָה, וְסוֹחֵף אַחֲרָיו אֶת כָּלָם. דְּבָרִים שְׂאִין בָּהֶם מִמָּשׁ מְקַבְּלִים כְּבוֹד וְהַעֲרָכָה, כְּאֵלוֹ הָיוּ הַדְּבָרִים הַחֲשׂוּבִים בַּתִּבְלַי. וְאֲנָשִׁים נוֹהִים אַחַר הַתְּהוֹ, כְּאֵלוֹ הָיָה בּוֹ מִמָּשׁ. רַק מִפְּנֵי שְׂכָלָם אָמְרוּ, רַק מִפְּנֵי שְׂכָלָם בְּטוּחִים שְׂגָהוּ הַדְּבָר הָאֲמִתִּי. אִזּוֹ מִי הוּא שְׂיִהָיָה הָרֵאשׁוֹן לְנַעַר אֶת אֵלָה שְׁבִטוּחִים שְׂכָלָם רוֹאִים אֶת מַה שֶּׁהֵם לֹא רוֹאִים, וְיַעֲזוּר לְחַפֵּשׁ בְּאֲמֶת אֶת הַדְּבָרִים הָאֲמִתִּים! ■

בית המדרש

השעון שנתפס במכס

שאלה מס' 529

שלום נסע לצרפת ושוקי ידידו הטוב ביקש ממנו לעבור במותג שעונים צרפתי מוכר כדי לרכוש עבורו שעון יוקרתי. שלום נענה לבקשה בשמחה, אלא כשהיה בחנות מצא השעון חן בעיניו והוא החליט לרכוש עוד אחד גם בשבילו. הוא שם את שני השעונים במזוודות, אלא שבבידוק המוכסים הצליחו לגלות את השעונים שהיו במזוודה והחרימו שעון אחד. "אז מה עושה השעון שלי על היד שלך?" שאל שוקי ושלום הסביר: "קניתי שעון אחד גם לעצמי" אבל שוקי טען: "אבל רגע, מי אמר שתפסו את השעון שלי, אולי תפסו את השעון שלך?" מה דעתכם?

מעיינים בספרים ולומדים לפסוק הלכה או משפט: שולחן ערוך 'חושן משפט' סימן רצ"ב סעיף י' ברמ"א. ש"ך סעיף קטן כ"ג ובסמ"ע סעיף קטן ל'.

תשובה לשאלה "ביקור לא מבוקר" (שאלה מס' 526)

תקציר השאלה השבועית: בביתו של שלום אירע קצר חשמלי, הוא הזמין את שמשון החשמלאי, שהודיע לו שלא בטוח שיצליח לתקן את הבעיה, אבל בכל מקרה הוא גובה על עצם ההגעה 200 שקלים. שמשון לא הצליח לתקן את התקלה והלך מהמקום עם הכסף. שלום הזמין חשמלאי אחר שהצליח לתקן את ה'קצר' תוך פחות מדקה. כשסיפר לו שלום על החשמלאי הקודם, הגיב החשמלאי שזו בעיה שכל חשמלאי מתחיל יודע לסדר. כעת תובע שלום משמשון שיחזיר לו את הכסף, ואילו שמשון טוען שהתנה זאת מראש. מה דעתכם?

תשובה בקצרה: אם הוכח שאכן מדובר בתקלה שכל חשמלאי רגיל יודע לתקן, שמשון חייב להחזיר לשלום את הכסף.

תשובה בהרחבה: יש כלל בהלכה (שו"ע סי' רכ"ז סעיף כ"א) שכל תנאי שאדם עושה בדבר של ממון תנאו קיים. ולכן לדוגמא: כשאדם מוכר חפץ בסכום גבוה מהרגיל (יותר משישית משווי החפץ) המכירה בטלה, בכל זאת אם התנה עם הקונה שעל אף שהחפץ שווה מאה שקלים אני מוכרו במאתיים על תנאי שאין לך עלי טענת אונאה, הדין הוא שהמכירה קיימת. ולפי זה, שמשון יכול לטעון, לכאורה, שהיות ועשה תנאי עם שלום שהוא גובה כסף על עצם הביקור, אז התנאי שלו קיים, ובפרט שהרבה אנשי מקצוע נוהגים לגבות כסף על עצם ביקורם.

התחייבות ברמאות: אלא שטענתו של שלום היא שמשון רימה אותו, ובמקרה וזה אכן כך, ברור שהתנאי אינו תקף, כיון שהוא נעשה בטעות. ולכן אם יתברר שמשון כלל אינו חשמלאי, הרי שהתנאי בטל מיסודו, וכיון שמשון לא הועיל כלום לשלום, עליו להחזיר לו את הכסף שקיבל ממנו ברמאות.

ספק רמאות: במקרה שמשון טוען שהוא כן חשמלאי אלא שלא הצליח לתקן את הבעיה כיון שהוא אינו חשמלאי הכי מומחה, ומלכתחילה הוא לא הציג את עצמו ככזה, חייב שלום להוכיח שגם חשמלאי רגיל היה יכול לתקן תקלה כזאת, כמו להביא חשמלאי נוסף שיטען זאת ויחד עם החשמלאי השני יש לנו שני עדים נגד שמשון, ואז אפשר לחייב אותו להחזיר את הכסף שלקח במרמה, אבל אם יש לו רק חשמלאי אחד, לא ניתן להוציא את הכסף בחזרה משמשון אלא רק לחייב אותו להישבע שזו אכן הייתה תקלה רצינית שגם חשמלאי פשוט אינו יכול לתקנה (סי' ע"ה סכ"ג), והיות ולא נשבעים היום, ניתן רק לעשות פשרה ולהוציא ממנו רק חלק מהכסף.

בסיפור שלנו: אם שמשון מודה שהוא אינו חשמלאי, הוא חייב להחזיר את הכסף לשלום, ואם הוא לא מודה בכך, על שלום להוכיח זאת, כדין המוציא מחברו שעליו הראיה. ■

?

שאל את הרב

העתיד בידיים של מי?

הרב יוני לביא

שאלה: הרב, אני ממש מתוסכל. כבר חצי שנה אני מחפש עבודה. שלחתי קורות חיים, הלכתי לראיונות, חיפשתי במדורי 'דרושים' התעניינתי אצל אנשים. ובינתיים - שום דבר. פשוט כלום. שמעון, החבר שלי, אמר: אתה מתאמץ יותר מידי. במקום להשתדל כל כך הרבה אתה צריך לבטוח בה' שהפרנסה ממנו והוא כבר ידאג לך. תראה אותי, הוא טען, אני לא עשיתי את כל הבלאגן שלך והשתגעתי כל היום, ובכל זאת תוך שניה מצאתי עבודה לא רעה בכלל. יכול להיות ששמעון צודק ואני צריך פשוט להירגע ולבטוח בה' שיסדר את העניינים? אלעזר.

תשובה: שלום אלעזר. האם החבר שלך צודק? התשובה היא כן ולא. נתחיל מה'לא'.

ברור שיהודי חייב לעשות השתדלות ומאמץ כדי להשיג את מטרותיו בחיים ואסור לו לשבת בחיבוק ידיים. כך אמרו חז"ל על הפסוק "וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה" (דברים טו, יח). "יכול אפילו יהא יושב ובטל? תלמוד לומר: בכל אשר תעשה". כלומר, ה' הוא וודאי מקור הברכה ובלעדי אי-אפשר להשיג כלום. אבל הברכה הזו שורה בתוך כלים אותם אנחנו מכינים במו ידינו. אני מתאר לעצמי שגם שמעון לא ישב בבית בחיבוק ידיים בסלון והעבודה נחתה עליו פתאום מהתקרה. הוא עשה השתדלות וחיפש, פשוט אצלו זה קרה יותר מהר. למה אצל אחד הדרך מפותלת וארוכה ואצל השני קצרה ומהירה? יש סיפור מפורסם על יהודי שמאוד אהב ללכת לים. רק מה, לשחות הוא

לא ידע. יום אחד סחף אותו גל גדול לעומק המים והוא התחיל לטבוע. בצר לו, בעודו מפרפר בין חיים למוות, נשא עיניו למרום וביקש מה' שיציל אותו. לפתע נזרק לעברו גלגל הצלה מן החוף. הוא דחה אותו בנחרצות: "אין צורך. אני בוטח בה' שיושיע אותי". הוא כמעט טבע כשלפתע חלפה סירה ויושביה הושיטו לו יד. "לא תודה", אמר להם, "אלוקים לא ינטוש אותי בעת צרה". המים הגועשים כבר כמעט בלעו אותו בקרבם כשהוא ממשיך לזעוק: "ריבוננו של עולם, ת-צ-י-ל אותי!". מסוק שחלף מעל שילשל לעברו סולם הצלה. גם אותו הוא דחה מיד. "לא, לא, הקב"ה שומר על חסידינו. הוא לא ייתן לי לטבוע כך". הדקות חלפו ואותו יהודי טבע. נשמתו עלתה למרומים ושם התייצב לפני כיסא הכבוד ופנה לקב"ה בטרזניה: "אבי שבשמים. כל חיי האמנתי בך ועבדתי אותך. איך ייתכן שברגע האמת כשנזקקתי לך, לא באת לעזרתי?!"

התשובה הגיעה מיד: "לא עזרתי לך?! הרי שלחתי לך גלגל הצלה ודחית אותו. שלחתי סירה וסירבת לעלות עליה. שיגרתי מסוק וגם לו אמרת לא. מה עוד אתה רוצה שאעשה?!"

ואחרי כל זאת, אלעזר, מבחינה מסוימת חברך כן צודק. גם כשמשתדלים ומתאמצים צריך במקביל לבטוח בה' ולזכור שהוא מקור הישועה. ההשתדלות חשובה אבל היא רק צינור ואמצעי לשפע שמגיע אלינו משמים. להבנה הזו יש גם השלכות על האופן והכמות של ההשתדלות שלנו. לא צריך 'להשתגע' וגם לא לעשות דברים לא ראויים כדי להשיג את המטרה. אנחנו צריכים לעשות בחוכמה את המוטל עלינו ומעבר לכך להתחזק בביטחון בה' ולהתאזר בסבלנות שכשזה צריך לבוא - זה יגיע.

לסיום, טיפ קטן: כדאי שתתייעץ עם אדם מבין עניין שגם מכיר אותך, כדי לבחון האם אתה עושה את ההשתדלות שלך בצורה נכונה. האם כתבת את קורות החיים באופן חכם? האם אתה מציג את עצמך באיונות בצורה משכנעת? האם העבודה שאתה מחפש בכלל מתאימה לכישורים שלך? בן אדם עלול להשקיע מאמצים אדירים כדי לפתוח דלת, אבל אם הוא מושך אותה פנימה בעוד שהיא בכלל נפתחת החוצה - היא פשוט תישאר סגורה... ■

בא לך לחלק עלונים לחברים שלך?

מעוניין
להפיץ אותם
בשכונה,
בבית הספר
או בבית הכנסת?

**'שלום לעם' מזמין אותך
להפוך לשגריר להפצת יהדות ומסורת ישראל.**

בכל שבוע תקבל לביתך 10 עלונים של 'שלום לעם'.

צור קשר: 02-3750710

נא להשאיר הודעה ברורה בתא הקולי.

* ההפצה מותנית בתשלום חודשי של 18 ש"ח עבור 40 עלונים - עלות המשלוח בדואר.

גיליון זה יו"ל ע"י **מרכז "שלום לעם"**

שע"י עמותת גבריאל שר ישראל (ער"ר 58-037849-5)

רחוב בני ברית 18, ירושלים | טל. 02-5022881 | פקס. 02-5022991

ארגון "שלום לעם" בנושאות גדולי התורה שליט"א מפעיל: מסגרות לימוד ופעילויות לנוער בפריסה ארצית • ישיבה גבוהה • ישיבה תורנית לצעירים • מדרשות ערב לנוער • מדרשת יהדות לבנות • שיעורים והרצאות • הכוונה וייעוץ • מחקר ותיעוד 'מורשת קהילות ישראל' מכון הוצאה לאור • אתר 'שלום לעם'. 'שלום לעם' באפליקציה

כל הזכויות שמורות